

25.9.2024

Dnro V/37169/2024

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: kuulemistilaisuus 25.9.2024 sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (valvontalaki) muutoksesta, VN/25273/2024

Valviran ja aluehallintovirastojen lausunto

Pienten palveluntuottajien tilapäinen mahdollisuus aloittaa palvelutoiminta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valvontalain muuttamisesta. Lailla säädettäisiin tilapäisesti yksityisten elinkeinonharjoittajien ja muiden verrattavassa asemassa olevien pienten palveluntuottajien mahdollisuudesta laissa muuten säädetystä poiketen aloittaa toimintansa tai toteuttaa jo rekisteröityyn toimintaan olennainen muutos ennen lain mukaista rekisteröintipäätöstä. Näin mahdollistettaisiin elinkeinon harjoittaminen jo rekisteröintimenettelyn aikana. Säännös olisi voimassa vuoden 2025 loppuun saakka. Sääntelyä on perusteltu lainsäädännössä pienille palveluntuottajille tapahtuneilla isoilla muutoksilla ja rekisteröintihakemusten usean kuukauden käsittelyajalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja aluehallintovirastot lähtökohtaisesti kannattavat valvontalakiin ehdotettavaa tilapäistä ja pieniin palveluntuottajiin kohdistuvaa poikkeussäännöstä, joka mahdollistaisi palvelutoiminnan aloittamisen heti hakemuksen tekemisen jälkeen. Virastojen arvion mukaan ehdotettava sääntely voi parantaa tilapäisesti joitakin osin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja palveluiden saatavuutta, mikä osaltaan edistäisi palveluja ja henkilöstöä hankkivien hyvinvointialueiden järjestämisvastuun toteuttamista ja asiakas- ja potilasturvallisuutta. Virastot toteavat, että poikkeussäännös olisi ehdotuksen mukaisesti tärkeää rajata selkeästi ajallisesti enintään vuoden mittaiseksi mutta kuitenkin 31.12.2025 saakka riippumatta säännöksen voimaantulosta. Ehdotettavan sääntelyn tarkoituksena ei ole luoda pysyvämpää poikkeusratkaisua tai luoda kevennettyä rekisteröintimenettelyä eikä muuttaa valvontalain ennakkollisen valvonnan perusratkaisuja, kuten palveluntuottajan yleisiä ja luotettavuutta koskevia edellytyksiä ja niiden arviointia.

Virastojen näkemyksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoiminnan aloittaminen ilman valvontaviranomaisen ennakkokontrollia lisää asiakas- ja potilasturvallisuusriskiä ja toimijan omaa vastuuta, mitkä on huomioitava

ValviraSosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

25.9.2024

Dnro V/37169/2024

Aluehallintovirasto

muun muassa lain vaikutusten arvioinnissa ja poikkeussääntelyn soveltamisalan mahdollisimman täsmällisessä rajauksessa. Virastot edelleen pitävät tärkeänä, että tilapäisen lainsäädännön jatkovalmistelussa huolehditaan laajasta ja aktiivisesta muutosten ja sen tavoitteiden viestinnästä.

Lain ehdotettu voimaantulo (1.1.2025) ja toimeenpanon aikataulu on erittäin tiukka. Lakimuutos tulee lisäämään virastojen hakemusten käsittelijöiden ja asiakaspalvelijoiden työmäärää sekä edellyttämään pikaisesti toteutettavia muutoksia valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriin (Soteri) ja sähköiseen asiointiin. Erityisen haasteen muodostaa poikkeussäännöksen soveltamisalaan kuuluville palveluntuottajille annettavan sote-organisaatiotunnuksen (OID-koodi) muodostaminen jo ennen hakemuksen varsinaista sisällöllistä käsittelyä. OID-koodi on välttämätön muun muassa palveluntuottajan käyttämän asiakas- tai potilastietojärjestelmän yhdistämiseksi Kansaneläkelaitoksen ylläpitämiin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin (Kanta-palvelut) ja sähköisen lääkemääräyksen tekemiseksi. Virastot korostavat, että tilapäisen sääntelyn jatkovalmistelussa tulee huolehtia valvontaviranomaisten välttämättömistä lisäresursseista.

Julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin myöhentäminen

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi vuodella palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröintiä koskevan 3 luvun voimaantuloa julkisten palveluntuottajien osalta. Lain 3 luku tulisi julkisten palveluntuottajien osalta voimaan 1.1.2027. Ehdotuksen mukaan julkisen palveluntuottajan olisi annettava valvontaviranomaiselle valvontalaissa 16 §:ssä tarkoitetut tiedot rekisteröintiä varten ennen lain 3 luvun voimaantuloa 1.1.2027. Tiedot tallennettaisiin Soteri-rekisteriin maksutta viimeistään 31.12.2029.

Valvira ja aluehallintovirastot kannattavat ehdotusta julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvoitteen voimaantulon pidentämisestä, mutta pitävät ehdotettua vuoden lisääaikaa liian lyhyenä. Virastot ehdottavat, että julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin aloittamista siirrettäisiin kahdella vuodella, jolloin rekisteröintivelvoite tulisi voimaan vasta 1.1.2028 ja tiedot tallennettaisiin Soteri-rekisteriin maksutta viimeistään 31.12.2030. Kahden vuoden siirtymäajan pidennystä perustelee julkisten palveluntuottajien ja valvontaviranomaisten toimintaympäristön muutosten hallinta ja valvontalain toimeenpanon vaiheistaminen mahdollisimman häiriöttömien rekisteröintiprosessien varmistamiseksi.

Julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia ja niiden palvelutuotantoa koskevia tietoja ei ole aikaisemmin rekisteröity Suomessa. Julkisten palveluntuottajien tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle paljon uudenlaisia tietoja, joiden ohjeistamiseen, käsittelyyn ja rekisteröintiin tulee pystyä valmistautumaan mahdollisimman ajoissa. Virastoilla ei ole käytännössä ollut resursseja eikä mahdollisuutta aloittaa julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin

ValviraSosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

25.9.2024

Dnro V/37169/2024

Aluehallintovirasto

ohjeistuksien ja teknisen toteutuksen valmistelua vuoden 2024 aikana valvontalain yleisen toimeenpanon, yksityisten toimijoiden rekisteröintimenettelyn sekä rekisterin ja sähköisen asioinnin kehittämisen ollessa vielä kesken. Edelleen pienten palveluntuottajien poikkeussäännöksen toimeenpano tulee sitomaan virastojen resursseja vuoden 2025 aikana.

Julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin aiheuttaman työmäärän hallitsemiseksi ja hakemusten kohtuullisten käsittelyaikojen sekä julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseksi on välttämätöntä, että yksityisten palveluntuottajien rekisteröintiprosessit sekä valvontaviranomaisen työjonojen hallinta, ohjeistukset ja laintulkinnat ovat vakiintuneet vuosien 2025–2027 aikana ennen julkisten toimijoiden rekisteröinnin alkamista. Julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvoitteen myöhentäminen kahdella vuodella prosessien häiriöttömyyden varmistamiseksi hyödyttäisi myös yksityisiä palveluntuottajia, koska pidempi siirtymäaika antaisi paremmat mahdollisuudet rekisteröintiprosessien edelleen kehittämiseksi verrattuna tilanteeseen, jossa siirtymäaika olisi lyhyempi. Hyvinvointialueiden palveluverkosto muuttuu merkittävästi lähivuosina, mistä syystä palvelutoimintaa koskevien tietojen ilmoittamista ei myöskään ole tarkoituksenmukaista aloittaa liian aikaisessa vaiheessa tai palveluverkoston muutoksen kanssa samanaikaisesti.

Valviran ja aluehallintovirastojen on tarkoitus yhdistyä uudeksi valtion lupa- ja valvontaviranomaiseksi, joka aloittaisi toimintansa 1.1.2026. Kyse on hyvin merkittävästä ja isosta virastouudistuksesta, johon ennakoidaan liittyvän riskejä viiveille ja häiriöille asiakkaiden rekisteröintihakemusten käsittelyssä ja tietojärjestelmien ja sähköisen asioinnin toiminnoissa. Julkisten palveluntuottajien rekisteröinnin siirtymäajan pidentäminen vuoden 2028 alkuun turvaisi uuden viraston kykyä käsitellä hakemuksia häiriöttömästi sekä kehittää sähköistä rekisteröintimenettelyä ja tietojärjestelmiä siihen mennessä.

Ratkaistu: 25.09.2024
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Malava Arttu, Johtava asiantuntija

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi

Aluehallintovirastot, peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueen johtajat

Lisätietojen antaminen

Asiasta antaa tarvittaessa lisätietoja johtava asiantuntija Arttu Malava, puh. 0295 209 231